

Social Impact Bond Jongvolwassenen

Jongeren van 16-27 op weg naar zelfstandigheid

De Social Impact Bond (SIB) Jongvolwassenen is door een aantal gemeenten ontwikkeld met als doel jongeren in een kwetsbare positie betere kansen te bieden in onze samenleving. De basis voor de SIB is de *rate card*. Dit instrument stimuleert een systeeminnovatie waarbij de bestaande versnippering binnen het sociaal domein doorbroken wordt om jongvolwassenen de integrale aanpak te bieden waaraan zij behoefte hebben.

Social Impact Bond Rotterdam

De gemeente Rotterdam heeft in 2014 samen met de Start Foundation, de ABN AMRO en de Buzinezzclub de eerste Nederlandse SIB gelanceerd. Van de eerste groep deelnemende jongeren, is 59 procent sneller dan verwacht uitgestroomd naar werk, opleiding of eigen bedrijf.

Bron: www.persberichtenrotterdam.nl/bericht/1273/Eerste-resultaten-Social-Impact-Bond-bij-Buzinezzclub-positief

Wat is een SIB?

Een SIB is een financieringsmodel waarbij uitvoeringsorganisaties en investeerders samen met overheden een bijdrage leveren aan een maatschappelijk doel. Het financieel risico wordt verschoven van de gemeente naar de investeerder. Bij de SIB Jongvolwassenen vindt resultaatgerichte sturing plaats op wat het voor de jongeren oplevert. Bijvoorbeeld: het vinden van een vaste woonplek of het behalen van een diploma. De SIB is ontwikkeld als een instrument die gemeenten kan helpen om zowel het eigen beleid (en de interne organisatie daarvan) als het versnipperde lokale veld van voorzieningen te ontkokeren en daarmee ook de inkoop te veranderen.

De SIB Jongvolwassenen

Veel gemeenten worstelen met de vormgeving van een integrale aanpak in het sociaal domein. De ondersteuning aan jongvolwassenen in een kwetsbare positie sluit nog niet altijd aan bij hun behoeften. Daardoor kunnen zij tussen wal en schip vallen waardoor gemeenten op de langere termijn veel kosten maken. De gemeenten Enschede, Eindhoven, Hengelo, Utrecht, Amsterdam en Leiden hebben een SIB ontwikkeld, met ondersteuning van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en Deloitte. De SIB kan helpen om de transformatie verder vorm te geven in beleid en praktijk en heeft tot doel om de komende jaren samen

met investeerders en een afvaardiging van uitvoeringsorganisaties jongvolwassenen, die minder zelfredzaam zijn, op een nieuwe integrale manier te ondersteunen naar zelfstandigheid: beter, anders en efficiënter.

Om welke jongeren gaat het?

De SIB richt zich op jongvolwassenen in een kwetsbare positie (16 tot 23 jaar) die problemen ervaren bij de overgang van jeugd naar volwassenheid. Problemen die zij ondervinden spelen op meerdere vlakken: schulden, wonen, vroegtijdig schoolverlaten en één of meer zorgvragen. Nu krijgen deze jongeren nog vooral hulp per probleemgebied. Deze SIB zorgt voor één compleet hulppakket op alle probleemgebieden waarvan de duur niet beperkt wordt door de leeftijd van de jongere (18-/18+).

Wat levert het op?

Alle betrokkenen profiteren van deze aanpak. De jongeren vinden hun plek in de samenleving. De gemeente geeft vorm

“Social Impact Bonds bewijzen dat duurzaam ondernemen ook financieel aantrekkelijk kan zijn”

Eerenberg – Wethouder gemeente Enschede

aan de transformatie door een integrale aanpak voor jongvolwassenen te realiseren en heeft minder zorg- en uitkeringskosten. Uitvoeringsorganisaties ontvangen een startkapitaal en krijgen de ruimte om maatwerk te leveren. En, de investeerders ontvangen bij succes rendement over hun investering.

Kansen voor gemeenten

De SIB Jongvolwassenen is een innovatieve aanpak waarmee gemeenten een vernieuwing in het sociaal domein kunnen teweegbrengen. Door met partijen samen te werken waarmee zij dat voorheen niet deden, door te sturen op gewenste uitkomsten voor jongeren en door een nieuwe manier van financiering. De aanpak maakt het mogelijk om buiten de gebaande paden te treden met als doel de behoeften van jongeren als uitgangspunt te nemen. Deze SIB biedt niet alleen kansen voor de aanpak van jongvolwassenenproblematiek, maar heeft ook potentie voor andere thema's binnen het sociaal domein, zoals preventie.

Op weg naar zelfstandigheid

16-27

De *rate card* als innovatief instrument

Kern van de methodiek is een *rate card*. Om hiertoe te komen worden zes stappen doorlopen (zie figuur 1).

Stap 1: Analyse van de kosten

Op basis van literatuuronderzoek is vastgesteld welke kosten de gemeente op lange en korte termijn heeft, als er sprake is van een bepaalde problematiek (zoals werkloosheid of schulden). Zo wordt duidelijk welke kosten de gemeente heeft per persoon met een bepaalde problematiek.

Stap 2: Inventarisatie probleem

De specifieke situatie per gemeente wordt met behulp van microdata van het CBS geanalyseerd. Zo ontstaat een beeld van de problematiek binnen een gemeente, en het risico op bepaalde problematiek bij specifieke jongeren.

Stap 3: Verwachte uitkomst versus natuurlijk verloop

Met behulp van de data wordt bepaald wat er zonder de SIB met deze risicogroepen zou gebeuren. Daarna wordt een inschatting gemaakt van de verwachte uitkomst, wanneer de SIB met succes wordt ingezet.

Stap 4: Vaststellen van succesmomenten

De gemeente bepaalt wanneer er sprake is van (direct en duurzaam) succes en hoe zij de investeerders hiervoor gaat belonen. De uitbetaling aan de investeerders wordt in de *rate card* gekoppeld aan verschillende succesmomenten (zie figuur 2).

Stap 5: Doelgroepbepaling

Op basis hiervan maakt de gemeente een keuze voor welke groep jongeren ze de SIB inzet om vervolgens met behulp van CBS microdata te bepalen wat de exacte kenmerken zijn van deze groep.

Stap 6: Contractering

Tot slot wordt de definitieve *rate card* in de markt gezet voor geïnteresseerde investeerders en uitvoerders. Investeerders en gemeenten sluiten eerst een (principe-)overeenkomst voor de investering die zij gaan doen. Vervolgens wordt via aanbesteding een consortium van uitvoeringsorganisaties geselecteerd. De gemeente bepaalt samen met een groep

jongvolwassenen welk consortium het meest geschikt is. Aansluitend worden afspraken gemaakt over de start en de wijze waarop het project gevolgd wordt.

Wat vraagt het van de gemeente?

Een SIB verlangt ook iets van de interne organisatie binnen een gemeente. De SIB vraagt, door het integrale karakter, nauwe afstemming tussen de verschillende beleidsafdelingen van inkoop, financiën, jeugd etc., coördinatie door een projectleider en commitment van een bestuurder met mandaat.

Rate card

De *rate card* is het centrale instrument waarin de gemeente bepaalt wat ze wil betalen voor de resultaten die behaald worden door de uitvoerders. Het bedrag is gekoppeld aan de verschillende momenten die succes meten. Deze *rate card* vormt de basis voor de aanbesteding waarop uitvoerders kunnen inschrijven.

Wat vraagt het van de uitvoerders?

Door het gebruik van de *rate card* heeft de uitvoerder de ruimte om te doen wat nodig is, zolang het beoogde resultaat maar behaald wordt. Dit stimuleert uitvoerders samen te werken met partijen in andere domeinen om tot integrale ondersteuning te komen die aansluit bij de behoeften en doelen van de jongeren.

Colofon

© Aanpak 16-27, 2018

www.aanpak16-27.nl

Fotografie: Martine Hoving
Opmaak: Punt Grafisch Ontwerp

Wilt u aan de slag met de SIB Jongvolwassenen, meer weten over de mogelijkheden voor ondersteuning en/of gebruik maken van beschikbaar beeldmateriaal, neem dan contact op met:

Bjorn Vennema

Adviseur Social Finance Nederland
bjorn.vennema@socfin.nl of 06-20061617

Bas Wijnen

Programmaleider ondersteuning transformatie (NJI)
b.wijnen@nji.nl of 06-15038420

Figuur 1 Stappenplan *rate card* en SIB

Figuur 2 Voorbeeld *rate card*

Domein	Uitkomst	Waarde
Werkloosheid	Krijgen van een baan	€ 1.904
	Gedurende een jaar een baan vasthouden, met doorlopend contract van ten minste 3 maanden	€ 3.174
	Gedurende 15 jaar een baan vasthouden, met doorlopend contract van ten minste 3 maanden	€ 1.904
Schulden	Afbetalingsplan is vastgesteld en goedgekeurd door schuldeisers	€ 677
	Afbetalingsplan is min. een jaar met goed gevolg aangehouden / totale schuldenlast afgenomen	€ 1.354
	Afbetalingsplan is min. 1,5 jaar met goed gevolg aangehouden / totale schuldenlast afgenomen	€ 677
	Totale schuldenlast is afbetaald	€ 677